

... I com m'agradaria d'allunyar-me'n, nord enllà, on diuen que la gent és neta i noble, culta, rica, lliure, desvetllada i feliç! (Salvador Espriu)

Fa més de 35 anys vaig tenir l'honor, i la sort, de que en Ramon i jo poséssim les bases del tàndem Trias&Seguí, Seguí&Trias. Amb la mort del Ramon, lògicament, ja no hi ha tàndem. No vam tenir cap ambició que no fos col·lectiva. Són cinquanta mil històries de la història del no res. Res no és important, tot és senzill. Tot el que tocàvem ho reduïrem al sentit comú, o no ho tocàvem. Aquí hi trobareu quatre idees de la saviesa del Ramon, que hem fet nostres.

Als tècnics i als ramaders

- Amb l'activitat que despleguis procura passar-t'ho bé.
- Si dubtes, no prenguis decisions ni et deixis embadocar pels il·luminats. Observa el que fan i no el que diuen. Si t'equivoques, no et preocupis, seràs més expert, més savi, la suma dels nostres errors
- Mai no en sabràs prou (“alaba't ruc que a la fira et duc”)
- El teu roc a la faixa és allò que estudies, el teu roc a la faixa és allò que observes, que escoltes i saps callar.
- No dauris la píndola, que l'agafin tal com raja. Actua davant un com si fossin mil, i a l'inrevés.
- Fer i/o mantenir les coses netes és cosa d'esperit, d'avui per demà.
- Si quan formules una ració, si quan la fas, dubtes de la seva utilitat, que ha de ser la de la vaca, torna enrere i repeteix *cinquanta mil vegades* que **la vaca és un remugant**. Si quan t'han inflat el cap de totes les virtuts, i efectes miraculosos, de qualsevol ingredient d'una ració, **torna la vista als farratges**.
- Si en fer o en dissenyar una estabulació no ets capaç de pensar en la persona i la vaca, deixeu córrer, i no facis elucubracions ni *tinglados*. Aprèn que la vaca s'ha d'ajeure com una vaca i no com un gat.
- Si tens problemes amb 50 vaques, van brutes i no donen prou llet, no en vulguis 100. Pregunta't perquè van coixes les vaques, pregunta't perquè agafen mamitis, no preguntis pels antibiòtics que no marquen, marca de prop la brutícia i evita els medicaments.

- Saps com mantenir netes les vaques? Amb neteja, neteja i neteja. Dedicar una estona a l'aigua de les vaques, és el més preuat dels aliments. Et beuries tu l'aigua a 40 graus o l'aigua gelada? I voldràs, a sobre, que ragin llet per un tub?
- No confonguis la proteïna amb l'urea...
- Si vols que les vaques mengin bé pensa que no els calen ulleres de sol per veure-ho tot verd
- La llet de qualitat és la que surt del braguer de la vaca, segons sigui aquesta llet així serà el producte transformat.
- Davant d'un projecte pregunta't on són les persones, amb qui comptes.
- Que allò que vols explicar ho entengui el profà, i que no hagi d'entrar per ingestió (*netejar la paella amb paper escrit*).
- Quan et sembli que necessites vaques de més genètica, pensa que **la raça la fa la bocassa**. Si observes les vaques n'aprendràs un munt.
- Mira com és el pagès i així sabràs com són les seves vaques, i això val per tot i per a tots.
- No hi ha màquines de munyir millors que d'altres, sou vosaltres les que les feu funcionar.
- Mesclar els aliments, sí, però que siguin, tots, de bona qualitat; si t'enganyes pensa que no enganyaràs la vaca. La vaca és com un cotxe de carreres, però no tots els pilots donen la talla. Reflexiona abans de que el cotxe s'hagi estimbat.
- Si pots penjar el barret i l'americana als ísquiums de la vaca, o bé no pots tenir vaques o bé no saps alimentar-les.
- El bon tècnic és aquell que aconsegueix de la feina un oci i un plaer per al pagès. A cal pagès presentat com **il faut**, ni perdís el respecte ni que te'l perdin. La dignitat no es compra enlloc.
- La teva explotació és com una taula de tres potes, una d'elles és el medi, l'altra els animals, i l'altra ets tu. Si una pota falla, la taula no s'aguanta.
- Les limitacions del medi, de l'entorn, et marquen el camí. Els animals són la millor eina del teu manteniment. La persona és la que ho fa funcionar tot, cal, per tant, preparar-s'hi bé.
- Totes les gramínies, excepte el raigràs, espiguen un sol cop. Com a mínim, per a un bon maneig, heu de saber distingir 40 plantes dels prats.
- El bon maneig dels prats garanteix una bona hivernada i que les vaques no llegeixin el diari. Per a què més vaques als prats? Només hi podeu tenir les que garanteixi l'herba durant l'hivernada.

- Quan donis una xerrada posa't al lloc del que t'ha d'escoltar. Al Ramon el definiren com aquell que posà en paraules el pensament i el sentiment del pagès de la muntanya. Per ser així, només et cal viure de prop allò que és propi de les explotacions.
- Avui l'especulador no respecte la idiosincràsia de cap biorregió ni ecosistema, no hi té arrels ni les cendres dels seus avantpassats. Per això, fer de pagès sense venir-hi és tant difícil. Venir-hi o no, el que està clar és que si no s'entén que és un pagès ja se'n poden donar d'ajuts...
- Avui es parla de sostenibilitat, i jo us pregunto què és això? no és altra cosa que mantenir l'activitat segons les limitacions de l'entorn, i, per tant, conservar el paisatge, i deixar-ho en condicions per a les generacions venidores... però tal i com es fan les coses no hi ha res que s'aguanti...
- El coneixement de la comarca, tant per part del tècnic com del pagès, és essencial. De la mateixa manera que cal conèixer els animals. L'ovella, la cabra o l'euga, tallen el farratge de soca-rel. És, per tant, molt més eficient fer pasturar primer un ramat de vaques, i després, si és el cas, deixar entrar les ovelles, les cabres o les eugues, que aprofiten el rebuig de les vaques.
- La muntanya és bona o és dolenta segons el maneig que se li doni. Els equipaments – abeuradors, punts de sal, mànigues de maneig, la casa del pastor, els tancats, etc. – són els que defineixen una muntanya de pastura.
- Els pobles s'han d'ordenar per si mateixos, el dia que s'abandoni en mans que desconeixen l'esforç de la vida a les valls del Pirineus, aquestes seran irrecuperables.
- Fes la teva i no et venguis a ningú
- Cada terra fa sa guerra, deixa els invents i estudia la terra
- ... Roda el món i torna a Camprodon... tan senzill com això... Extensió és fer visibles els problemes, només això...
- *Qualsevol camí que prenguem serà l'encertat, ja que no escrivim la vida sobre els rocs, sinó a llapis i sense goma d'esborrar.*